

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt X. De præuentione in causis cessionis bonorum. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

vt ipse colonus citetur, sed vt ipsi fiat citationis intimatio, quo facilius ad Domini notitiam deuenire possit, Ruyn. d. conf. 163. n. 7. vol. 4.

Alia quæ à prædictis conclusionibus dependent, vel à nostro instituto aliena sunt, vel magis in specie inferius separatim capitibus, explicabuntur.

CAPVT X.

ARGVMENTVM.

De præuentione in causis cessionis bonorum. Quæ sit differentia inter iudicia vniuersalia, generalia, & particularia. Quæ sit virtus iudicij vniuersalis, vel generalis, ad inducendam præuentionem, aduersus iudicia particularia. Variatio an & quando licita sit à iudicio executiuo ad ordinarium, & è contra, tam ex dispositione iuris quàm ex Statuto Auenionensi. Causa Saluiani interdicti contra tertios intentati, vtrum inducat præuentionem, ratione causæ executiæ contra debitorem, aut è contra. Causa cessionis bonorum impedit executionem iam coeptam & præuentam; De præuentione per capturam personæ, vel pignorationem vniuersalem, vel particularem. Quid si pignoratio iam à pluribus annis facta fuerit, & intra quod tempus executio præuentionis effectum operetur. De primo & secundo decreto. De executione pro terminis censuum annuorum maturandis & futuris. De obligato ad curias alienæ monarchiæ, & de executione facta pro collectis absque citatione & intimatione. De iudiciis vniuersalibus & particularibus. Et de iudicio concursus creditorum.

SVMMARIVM.

- 1 Iudiciorum distinctio in vniuersalia, generalia & particularia.
 - 2 Iudicium generale, quod dicatur.
 - 3 Iudicium particulare, quale sit.
 - 4 Quæ sit natura iudicij vniuersalis, & quid in eo veniat.
 - 5 Quid veniat in iudicio generali.
 - 6 Quomodo libellus concipiatur in iudiciis generalibus vel in vniuersalibus.
 - 7 Iudicium vniuersale facit cessare particulare.
 - 8 Fallit, si tractetur inter diuersas personas.
 - 9 Quando index fuit inhibitus pendente inhibitione, cessat præuentio.
 - 10 Tertius non impeditur agere pendente iudicio vniuersali inter alios.
 - 11 Pendente iudicio petitionis hereditatis cessant iudicia rerum particularium inter easdem personas.
 - 12 Fallit, vt n. 12.
 - 13 Vi iudicium vniuersale faciat cessare particulare, petitio debet esse de tota hereditate.
- Saulgerius de Præuent. Iudic.

- 14 Præuentio inducitur quoad legatarios, si de viribus testamenti disputetur, non ob præuentionem, sed ob præiudicium.
- 15 Actio præiudicialis prius terminari debet, etiam parte non opponente, si agatur de iudiciis præiudicio.
- 16 In iudiciis generalibus locum habet regula, Ne continentia causæ diuidatur. Iudicium discussionis bonorum vtrum sit vniuersale, & quid de iudicio cessionis vel separationis bonorum. Præuentio creditorum non obstat debitori agenti ad cessionem bonorum: sed contrarium præcipitur in statuto Auenionensi. Iudicium concursus creditorum in quibus casibus non sit iudicium vniuersale.
- 17 Præuentio non datur in iudiciis particularibus separatim.
- 18 In executiis licet variare de remedio ad remedium, de iudice ad iudicem, & de loco ad locum.
- 19 Obligatio cameralis continet in se renunciationem l. vbi ceptum, ff. de iudic.
- 20 Ad iudicio ordinario ad executiuum non licet variare.
- 21 Fallit, si actor in initio litis, fuerit protestatus sibi saluam esse viam executiuam.
- 22 Non licet variare in executiis quando index decreuit, Interim nihil innouandum esse.
- 23 Quomodo debeat sibi prospicere qui obtinuit executiones, ne per Rei oppositiones, illaqueari se patiat.
- 24 An confugiens ab ordinario iudicio ad executiuum, vel è contra, debeat rescire expensas.
- 25 Variatio de re ad personam, vel de persona ad rem, vtrum sit licita in executiis.
- 26 Variatio de persona ad personam fit in executiis.
- 27 Explicatur mens statuti Auenionensis de Executi. instrum. lib. 2. rubric. 17. art. 1.
- 28 Variatio licita est à via executiua ad ordinariam, & è contra, ex statuto Auenionensi.
- 29 Variatio non est licita, si ad certorum bonorum venditionem sub hasta publica fuerit deuentum; quia tunc res non est integra.
- 30 Fallit si bona subhastata non sufficiant pro satisfactione creditorum.
- 31 Si sola facta fuerit pignoratio, licet ad alia bona redire.
- 32 Causa Saluiani interdicti contra tertios, non inducit præuentionem ratione causæ executiæ contra debitorem inchoata, nec è contra.
- 33 Quid iuris si creditor fuisset immixtus in possessionem vigore Saluiani interdicti, vtrum liceat recurrere ad executionem. Quid ex statuto Auenionensi.
- 34 Cessio bonorum petita impedit executionem.
- 35 Exceptio cessionis bonorum potest opponi in executione sententiæ.
- 36 Amplia regulam proposcam num. 34. siue cessio petatur ante, siue post executionem coeptam.
- 37 Citatio in cessione bonorum contra certos creditores afficit omnes, etiam non citatos.
- 38 Cessio bonorum fieri potest extra iudicium, & per epistolam.
- 39 Explicantur singulariter omnes casus præuentionum in materia cessionis bonorum, iuxta mentem statuti Auenionensis.
- 40 Carceratio debitoris facta Auenioni, an trahat causam executiuam iam coeptam in Comitatu; vel è contra.
- 41 Statutum ordinatorium quod dicatur.

D

42 Præuentio

- 42 Praeuentio per capturam persone.
 43 Praeuentio procurata non est considerabilis, & num. 44.
 45 Concursum creditorum quid operetur dum adest pignoratium, vel captura persone.
 46 Causa concursus generalis afficit omnes creditores.
 47 Exceptio fori declinatoria non prodest in concursu maioris partis creditorum.
 48 Clerici tenentur comparere coram Iudice laico in iudicio discussionis generalis.
 49 Praeuenisse dicitur qui habet pignorationem particularem.
 50 Fallit ut n. 50. de rigore iuris. Nam ex statuto & consuetudine semper praefertur qui praenit non obstantem concursu creditorum volentium causam apud alium tractari.
 51 Executio non demandata à iudice cum subscriptione illius non inducit praeuentionem in Ciuitate Auenionensi.
 52 Non inducitur praeuentio nisi Nuncius relationem suam fecerit.
 53 Notario attestanti fuisse factam executionem non creditur.
 54 Pignoratium à pluribus annis facta, utrum inducat praeuentionem.
 55 An & qualis possessio transferatur ex primo vel secundo decreto, tam in realibus quam personalibus actionibus.
 56 Possessio amittitur per negligentiam decennalem.
 57 Virtus primi decreti expirat post decennium.
 58 Quomodo verum sit primum decretum solo biennio durare.
 59 Quod tempus inter primum & secundum decretum debeat expectari, & n. 60.
 60 Intra quod tempus executio, praeuentiois effectum operari queat.
 61 Praeuentio non inducitur ex captura, aut alia executione nulliter facta.
 62 Executio contra non submissam, nec obligatam, aut condemnatum non inducit praeuentionem.
 63 Praeceptum cum clausula iustificatiua non habet vim executionis praenitenti, si pars non fuerit contumax.
 64 Cessante contumacia, cessat immisso in possessione.
 65 Creditores tenentur venire oppositum, quando fuit praeventum per pignorationem.
 66 Executio non potest obtineri pro futuro, quando nihil debetur de praeterito.
 67 Cartellus seu littera executorialis generales possunt etiam obtineri pro debitis maturandis.
 68 Ius superueniens lite pendente suffragatur, si generaliter, nulla causa expressa, actum fuerit, & num. 72.
 69 Mandatum generale comprehendit etiam causas & lites futuras.
 70 Clausula, sine retardatione, operatur etiam quoad terminos futuros.
 71 Executio petita redditur valida, si antequam facta fuerit, terminus solutionis sit maturatus.
 72 Commissio fieri potest die feriato ad diem non feriatum.
 73 Index super stylo potest sese etiam extraiudicialiter informare, maxime quoad ordinaria, & sufficit attestatio plurimum notariorum.
 74 Quid operetur submissio facta omnibus curiis.
 75 Obligatus simpliciter omnibus curiis, intelligitur de competentibus, non autem de carentibus iurisdictione.
 76 Subditus summi Pontificis potest sese expresse

- obligare curiis Regis, & contra, subditus Regis, curiis Pontificis.
 79 Prorogatio iurisdictionis fit etiam de Monarchia ad Monarchiam in contractibus.
 80 In loco contractus nemo forum sortitur si ibi non reperitur.
 81 Debitor, quamuis non personaliter reperiatur potest conueniri in aliena Monarchia, si in ea bona habeat.
 82 Pro collectis non potest fieri executio, nisi praenit citatione partis, & intimatione pignorationis antequam bona vendantur.
 83 Pro collectis summarie proceditur, sed non ex abrupto.
 84 Absenti quomodo fieri debeat intimatio.
 85 Proclama quomodo contra absentem in ciuilibus fieri debeat.

S TATVTO Ciuitatis Auenion. sub Titulo de Cessione & discuss. bonor. libro 2. rubr. 34. art. 5. Cauetur in hac verba. Si debitor bonis cedere volens, antequam declarauerit se velle cedere, & antequam inhiberi fecerit creditoribus suis, fuerit praeventus ab vno vel pluribus creditoribus in diuersis curiis, teneatur cedere in illa curia in qua fuit praeventus per carcerationem, vel arrestum personae, & Notarius dictae praeventiois dumtaxat scribat. Et si eadem die in pluribus curiis fuerit praeventus, nec constet de prioritate, fiat in altera ex dictis curiis ad electionem cedere volentis. Quae electione facta, procedatur ut supra. Si autem eadem die in eadem curia, scribentibus diuersis notariis fuerit praeventus, nec constet quis notariorum praenitenti, is solus scribat, quem cedere volens elegerit. Et quod dictum est de pluribus carcerationibus; idem sit de pluribus aliis remediis executiuis.

Pro huius statuti intelligentia, supponendum est iudicia quaedam esse vniuersalia, quaedam generalia, alia particularia. Vniuersalia sunt in quibus de iure vniuersali agitur, nempe de hereditate quae est successio in vniuersum ius quod defunctus tempore mortis habuit, l. hereditas ff. de verb. signif. Quale est iudicium petitionis hereditatis, l. item veniunt, §. final. l. sed & si, §. final. ff. de pet. hered. l. 1. in pr. & ibi Glof. verb. de vniuersitate, ff. de rei vindic. Licet quandoque vocetur iudicium generale, ut in c. cum Ecclesia 3. & ibi Glof. de caus. poss. & propr. Quia hoc est ex improprietate sermonis. Ut videre est ibi in gl. in verb. Quicquid iuris. Et in verb. Id venire in iudicium.

Iudicium generale est, in quo non de hereditate; sed de quadam rerum generalitate agitur, ut actio tutelae, pro socio, negotiorum gestorum.

Iudicium denique particulare dicitur illud, in quo de re certa agitur, ut Rei vendicatio, licet & in hoc veniant fructus, l. Paulus ff. de re indic. Ita distinguit Marant. in speculo. part. 4. dist. 4. n. 1. Gaill. lib. 1. obseru. 68. n. 8.

In iudicio vniuersali, quamuis agatur ad certam speciem, tamen quia modus agendi & titulus actionis est vniuersalis, nihilominus venit in hoc iudicio totum id quod reus tempore sententiae reperitur possidere, l. 4. d. l. item veniunt. §. si quis, & l. si quo tempore ff. de pet. hered. §. Sed in iudicio generali nihil venit nisi id ad quod actum fuit, adeo ut si ad certam speciem actum fuerit, illa sola species veniat in sententia & condemnatione: l. iudicium, ff. commun. diuidun.

In vniuersali, libellus vniuersaliter concipitur, & sententia

sententia vniuersaliter fertur, nec cogitur actor res in specie exprimere, licet id facere possit, *l. non possumus*, 7. ff. si pars heredit. petatur. In generali, res generaliter exprimuntur, & libellus generaliter concipitur, sed lite contestata, res specialiter exprimuntur, *l. licet*, 2. C. de iudic. c. Abbat. 3. de re iudic. in 6. vbi habetur petitionem generalem regulari per prosecutionem specialem postea lite pendente subsecutam.

Indicium vniuersale inchoatum, an ita inducat praeventionem, vt cessare faciat particulare, dubitari potest, Regula affirmatiue proponenda est, nempe quod pendente iudicio vniuersali, sileere debet particulare: *l. non distinguemus*, §. si is faciat, & ibi Gloss. Odofr. Alberic. Bartol. ff. de Arbitr. l. si quis libertatem, & ibi Dd. ff. de pet. hered. Olasc. dec. 74. per tot. Guid. Pap. dec. 428. Ratio est ne contingat bis idem ventilari, & ad evitandam perplexitatem, Burat. dec. 257. n. 2. Marta conf. 196. n. 1. & 2. vbi hoc ampliat sine iudicium vniuersale fuerit prius, sine posterius intentatum.

Quod est verum si iudicium particulare tractetur inter easdem personas, inter quas pendet vniuersale, secus est si inter diuersas personas, hoc enim casu procedit text. in *l. final. Cod. de pet. hered.* nempe quando iudicium particulare mouetur a tertio, pendente vniuersali super hereditate inter duos; vel si alter ex iis, inter quos pendet iudicium vniuersale, ageret contra tertium, Bart. in *d. l. non distinguemus*, §. si is faciat. Rot. apud Burat. ead. dec. 257. n. 2. Vnde si queratur vtrum pendente iudicio petitionis hereditatis, haeres possit conuenire debitores hereditarios; vel si inter duos dominos esset contentio de iurisdictione alicuius castri, vel inter duos Praelatos de Rectoria alicuius Ecclesiae, concludendum est non ideo cessare, nec dici praeventa iudicia particularia, nec impediri possessorem agere contra debitores hereditatis, vel possessores bonorum ipsius, dummodo index iudicij particularis non fuerit inhibitus, quia possessor hereditatis, vel alterius iuris similis lite pendente manutenendus est, nisi illi interdicta fuerit administratio, vel possessio sequestra, ita Lancell. de arren. lit. pend. c. 4. limit. 26.

Similiter non impeditur tertius agere pendente iudicio vniuersali, si rem petat ex alio titulo particulari, veluti si quis dicat praedium ad se pertinere titulo emptionis, & sic non esse hereditarium, Rebuff. in tract. de except. n. 588. Eodem modo legatarij possunt agere pro consequendis legatis suis pendente iudicio vniuersali petitionis hereditatis, cum hoc iudicium sit separatum, nec quoad hoc fuerit induta aliqua praeventio, *d. l. final. Cod. de pet. hered.* Rebuff. ibid. num. 589. formam autem agendi hoc casu tradit Cald. de renou. emphyt. lib. 1. q. 7. n. 9. ad quem me remitto.

Sed si inter duos contendatur de hereditate, cessant inter ipsos iudicia particularia, & non potest lite pendente super iure vniuersali, agi inter ipsos ad res particulares, Bart. in *l. si quis libertatem*, n. 12. ff. de pet. hered. vt supra dictum est.

Quod ego limitarem vt supra, nisi ageretur titulo particulari, veluti emptionis, aut alio simili, tunc enim posset agi iudicio separato, qua supponeretur rem non esse hereditariam, vt iam ostensum fuit.

Notandum tamen est quod ad hoc vt iudicium vniuersale faciat cessare particulare, petitio debet esse super tota hereditate, & proposita ab eo qui totam hereditatem praetendit, vt decism testantur Add. ad Burat. dec. 257. n. 2. lit. B.

Pradicta omnia intelligenda sunt, vt locum habent *Sanlegerius de Praevent. Iudic.*

beant, & non inducatur praeventio in praedictum tertij, quando decisio iudicij particularis non dependet a decisione iudicij vniuersalis: aliud dicendum esset si iudicium vniuersale praedictum afferret iudicio particulari, veluti si legatarij peterent, & reuocata esset in dubium & in iudicium deducta validitas testamenti, hoc enim casu, causa validitatis, vel invaliditatis testamenti prius esset decidenda vt praedictum est, per text. in *d. l. si quis libertatem* 7. de pet. hered. Sed hoc non fit ex eo quod iudicium illud sit vniuersale, sed potius ex eo quod sit praedictum, vt per Canal. pract. q. 818. n. 10. & seqq.

Et hoc locum habet, etiam parte non opponente, ob interesse ipsius iudicis, nemo motum animi sui in negotio principali requisitum manifestare cogatur in incidenti, Gratian. discept. for. c. 394. n. 3. & 4. Quae ratio petita ex iudicis interesse non militat in reconuentione de qua infra c. 15. n. 21.

Et ex praedictis apparet, quando index vel notarius causa vniuersalis dicatur praeventisse, ne alij procedat in iudiciis particularibus.

Quod autem de iudiciis vniuersalibus dictum fuit, idem & de iudiciis generalibus statuendum est, & ideo si tutela, vel negotiorum gestorum iudicium, quod generale est, fuerit institutum, non potest articulus particularis causa huiusmodi separatim tractari, ne continentia causa diuidatur: laf. in *l. nulli*, n. 3. C. de iudic. post gloss. in ead. leg. Menoch. de Arbitrar. Cas. 371. n. 10. Galerat. de Renunciat. centur. 2. c. 146. num. 3. vers. 3. Et ideo si in similibus iudiciis Clericus simul cum laico citetur, tota causa ad iudicem Ecclesiasticum pertinebit, ne continentia illius diuidatur, Grat. discept. for. c. 641. n. 10. Sed de his copiosius agemus infra cap. 13. & 15. Idem probat Grat. discept. for. c. 394. n. 14.

Sed quaerit aliquis vtrum iudicium generalis discussionis, seu cessionis bonorum & concursus creditorum sit iudicium vniuersale? Respondeo quod licet iudicium super concursu creditorum ex se non sit vniuersale, cum fieri possit concursus super certis bonis particularibus, tamen iudicium cessionis bonorum, vel separationis bonorum, dici potest iudicium vniuersale, cum nomen illud bonorum, contineat tam mobilia quam immobilia, necnon etiam iura & actiones. Quia de iure, iudicium dicitur vniuersale, quando tam corporalia quam incorporalia bona sub vno nomine bonorum continentur: Bald. in c. conquerente, num. 3. de offic. Ordin. vbi propterea dicit quod iudicium fundatum in petitione iurisdictionis, dicitur vniuersale; sic iudicium super petitione Legitimae dicitur vniuersale: Tusch. lit. L. concl. 204. n. 1. post Bald. conf. 371. vol. 3. Idem iudicium super petitione dotis, est similiter vniuersale, Barbof. in rubr. ff. sol. matr. p. 3. n. 7. & seq. pro vt copiosius explicat & probat Salgad. in labyrin. creditor. par. 1. c. 3. n. 1. & multis seqq. qui propterea concludit n. 4. quod iudicium istud vniuersale trahit ad se omnia particularia, per text. in leg. per minorem, & in leg. solemus, ff. de iudic. Guid. Pap. q. 428. Fr. Marc. dec. 549. n. 12. part. 1.

Sed tamen secundum dispositionem iuris communis, quando debitor communis intentat iudicium discussionis, quamuis praeventus fuerit a creditoribus in particulari, potest eligere vnum ex pluribus iudicibus competentibus, coram quo causam cessionis bonorum per cum generaliter intentata prosequatur, vt dicit Salgad. d. par. 1. c. 4. n. 3. ea ratione, quia iudicium istud est nouum & distinctum plenèq; diuersum ab eo quod iam deductum est per creditores; & cum sit iudicium indiuiduum, non

D 2

debet

debet tractari coram pluribus Iudicibus ne contentia causa diuidatur: quod tamen apud Nos non obseruatur vigore dicti statuti, sed debitor praenentus debet cedere bonis in illa Curia, in qua fuit praenentus.

Quod si concursus fuerit introductus ab ipsis creditoribus, quorum aliqui formant oppositionem aduersus alios praetendentes se potiores, neque tractatur de generali omnium bonorum debitoris discussione, tale iudicium est particulare, & caret privilegiis & effectibus iudicij vniuersitatis ab ipso debitor intentati: & ideo qualibet causa debet marte suo currere, ita tamen vt dum deuenietur ad discussionem generalem, non fiat sententia executio nec exactio summarum debitorum, sed ea remittenda sit ad iudicium vniuersale concursus, & Index ille qui praenent, & prius cepit cognoscere, debet causam generalem seu vniuersalem concursus decidere, vt probat Salgado *dicta part. 1. cap. 4. num. 37.* Et quod de pluribus Iudicibus dictum est, idem statuendum est de pluribus Notariis, siue eiusdem, siue diuersorum tribunalium, quia iisdem regulis regitur, & terminatur contentio remissionis de Notario ad Notarium, quibus remissio de Iudice ad Iudicem, ne diuersi sint Iudices & Notarii: vt idem Author probat *dicto c. 4. à n. 38. ad 42.*

Sed quid dicendum, si vnus ex creditoribus suam causam separatim prosequutus fuerit, & sententiam obtinuerit, creditores autem iudicium discussionis generalis prosequentes nihil de isto creditore dixerint, vtrum illa sententia interim executioni demandari debeat, saltem praestita fideiussione de restituendo in casum futurae succumbentiae? Respondetur non esse locum executioni, donec iudicium concursus vniuersalis fuerit terminatum, vt euidentur conclusiones & inuolutiones litium, vt copiose probat Salgado *in labyr. credit. dicta part. 1. cap. 4. §. 2. per tot. à n. 54. ad 69.*

17 In particularibus, cum sint separata iudicia, non potest cadere praenentio. *leg. Papinianus exul. ff. de minor.* Et hoc indubitatum est, intelligendo tamen vt non cadat praenentio consideratione inter diuersa & separata iudicia particularia, licet in vno solo iudicio detur praenentio quoad alios indices vel notarios, sed non quoad alia iudicia particularia separata.

18 Secundò supponendum est quod in executinis licita est variatio de remedio ad remedium, de iudice ad iudicem, & de loco ad locum, vt optime explicat Trentacinq. *lib. 2. var. resol. tit. de Iudic. cap. 10. per tot. maxime n. 2. Galerat. de Renunciat. centur. 2. cap. 145. n. 5. & 6.* vbi dicit quod si debitor diuersis in locis possideat immobilia, & creditor egerit in vno loco, poterit nihilominus in alio loco agere, & coram alio Iudice, non obstante dispositione *leg. vbi caprum. ff. de iudic. Lancel. de attent. lit. pend. c. 4. limit. 15. n. 4.* Cum obligatio cameralis contineat in se renunciationem *dicta l. vbi caprum.* & remedio attentatorum, vt dicitur *ibid. n. 8. Galef. apud Zach. de instrum. Camer. q. 1. n. 2. & 3. Cyriac. post alios per eum citatos, Controu. for. 318. n. 43.*

19 Quod intelligendum est si iudicium fuerit inchoatum via executiua: nam si fuerit actum via ordinaria, non admittitur variatio à iudicio ordinario ad executiuum, ita vt quando semel actor intentauit iudicium ordinarium, non possit redire ad executiuum, vt inter ceteros notat Cancr. *lib. 1. var. ref. c. 17. n. 42. & lib. 2. c. 3. n. 124. Burat. decis. 651. n. 7. Maulon. de Execut. lib. 1. ampliat. 19. n. 9. Giurb. dec. 100. n. 16. Rot. decis. 4. num. 3. p. 3. Recentior.*

20 Quod intelligendum est si iudicium fuerit inchoatum via executiua: nam si fuerit actum via ordinaria, non admittitur variatio à iudicio ordinario ad executiuum, ita vt quando semel actor intentauit iudicium ordinarium, non possit redire ad executiuum, vt inter ceteros notat Cancr. *lib. 1. var. ref. c. 17. n. 42. & lib. 2. c. 3. n. 124. Burat. decis. 651. n. 7. Maulon. de Execut. lib. 1. ampliat. 19. n. 9. Giurb. dec. 100. n. 16. Rot. decis. 4. num. 3. p. 3. Recentior.*

Limitandum tamen, nisi actor in initio iudicij ordinarij processatus fuisset, quod sibi salua remaneret via executiua, vel nisi reus fuisset contumax in iudicio ordinario, vt notauit Cancr. *d. cap. 17. num. 44. 45. 46. & sequent.*

Praedicta autem variatio in executinis intelligenda est, vt locum habeat, nisi coram vno iudice reus, qui passus fuit executionem, se opposuisset, & ad oppositionem admissus fuisset cum decreto *de nihil interim innouando*: hoc enim casu propter inhibitionem non potest actor variare, vt in simili tradit Lancel. *de attent. c. 4. limit. 15. n. 6. & limit. 2. n. 103.* Et generale est, vt in casibus in quibus potest ad vltiora procedi & executio fieri, tamen si fuerit inhibitu, omnia gesta post inhibitionem sunt nulla & inualida, vt de inhibitione iudicis ad quem, quae impedit executionem sententiae latae in causa possessoria, tradit Scacc. *de appellat. c. 2. q. 17. limit. 6. memb. 7. n. 102.* & de inhibitione concessa vigore appellationis ab interlocutoria, tradit idem Scacc. *d. c. 2. q. 17. limit. 47. memb. 2. n. 27.* Et ideo cauendum est, vt quando debitor admittitur ad oppositionem cum clausula: *Et interim nihil noni*, non apponatur decretum de nihil innouando tam quoad personam quam quoad bona, si enim diceretur nihil innouari quoad personam & bona, tolleretur facultas creditori variandi propter vim dictarum inhibitionum, ex supradictis.

Similiter inspicienda est forma oppositionis, & inhibitionis, seu decreti de nihil innouando, si enim oppositio Tertij & inhibito respiciat pignorationem rei particularis, ea non obstante, procedi potest ad aliam executionem & pignorationem, per text. *in d. l. à dno Pio 15. §. si super rebus, versic. Sed & illud. ff. de re iudic. & infra dicemus.*

Sed si oppositione fuerit generaliter facta per ipsum debitorem, qui fuerit admissus ad dicendum contra instrumentum vel illius executionem, hoc casu quia potest opponere exceptiones vulnerantes instrumentum, talis oppositio impedit vltiores executiones etiam in aliis bonis eiusdem debitoris, cum effectus oppositionis, inhibitionis, & litispendentiae regulari debeat iuxta suam causam, & generaliter vel limitate operari debeat, prout generaliter, vel limitate concessa fuit, Lancel. *de attent. c. 4. limit. 2. per tot. & c. 20. de attent. post inhibito. limit. 5.*

Praeterea aduertendum est quod inchoato iudicio executiuo potest recurri ad iudicium ordinarium nulla facta refusione expensarum: ab ordinario vero ad executiuum recurri non potest de iure communi, (quid enim ex statuto Auenion. dicendum, infra videbitur) nisi refusus omnibus expensis in primis & ante omnia, factaque renunciatione instantiae, iuxta ea quae tradit Cancr. *d. c. 17. n. 47. & 48.* & sub declarationibus per nos superius deductis, in *cap. 6. de Renunciat.* Sed à iudicio executiuo redire licet ad ordinarium, nullis refusus expensis, ex Canale. *de instrum. mul. relit. n. 208. Mart. de Claus. p. 1. cap. 65. n. 19. Cancr. lib. 3. var. resol. cap. 15. n. 178. Lancel. d. cap. 4. limit. 2. num. 84. & limit. 30. n. 6.* Vnde si actor egerit executiuè, & non sit fundatus in modo agendi, Index ad euitandum circuitum potest vigore clausularum salutarium *omni meliori modo*, & *c. Ius & iustitiam*, &c. conuerrere iudicium executiuum in ordinarium, & condemnare super meritis condemnandum, & absolvere absolucendum, absque aliqua expensarum refusione, Causale. *decis. 35. n. 5. p. 1. Mart. d. num. 19.*

Sicut autem regulariter in executinis licita est variatio de remedio ad remedium, & de iudice ad iudi

indicem, & de re ad personam, aut de persona ad rem, & sic si creditor curauerit suum debitorem carcerari, potest non obstante litispendentia super carceratione, aut illius validitate, executiones facere contra bona, & e contra, facta executione contra bona, potest agere executiue contra personam: *Cancer. d. cap. 17. n. 49. part. 1. Bartol. in l. consentaneum. n. 17. Cod. Quomod. & quand. iud. Negul. de Pign. 3. membr. 8. p. n. 27. vers. postremo.* Et hoc est quod voluit Statut. Auenion. lib. 2. Rubr. 17. de execut. in *strum. artic. 1. in fin. his verbis. Et electa una via executiua non fiat alteri preiudicium; sed simul intentari, & cumulari possint.*

26 Similiter licita est variatio in executiuis de persona ad personam, & ideo executio facta contra principalem, non impedit quin agatur contra fideiussorem, & e contra, *Herin. in tract. de Fideiuss. cap. 20. §. 35. Colt. de re integra. distinct. 56. n. 1. & de subsid. remed. 25. n. 8. & 9.*

27 Sed tamen circa interpretationem præfati statuti in 1. part. d. artic. 1. lib. 2. Rubric. 17. non leue dubium exoritur: nam dicitur ibi omnia instrumenta liquida mandari debere executioni, etiam non probatis mediis necessariis ad obtentionem dictæ executionis, dummodò dicta media probentur intra octo dies: & hæc est 1. pars articuli. In secunda parte dicitur, quod elapsis octo diebus, si media non fuerint probata, relaxabitur executus, & appellatione & inhibitione non obstantibus, quamvis causa dictorum instrumentorum fuerit per viam ordinariam inchoata. Vnde oritur dubium vtrum hæc verba, *Quamvis causa &c.* referenda sint ad primam partem, ita vt hic sit sensus; Vt instrumenta mandentur executioni, quamvis causa fuisset per viam ordinariam inchoata; an verò referri debeant ad posteriorem partem, ita vt hic sit sensus; Quod reus, non probatis per actorem mediis, relaxetur, quamvis causa dictorum instrumentorum fuisset per viam ordinariam inchoata.

Videtur dicendum clausulam illam *quamvis causa &c.* referendam esse ad posteriorem partem, cum verba referri debeant ad proximiora, & sic ad personam illius qui passus fuit executionem.

Sed tamen verissimum est dictam clausulam referri non posse nisi ad primam articuli partem, & sic indicem debere decernere executionem instrumentorum, quamvis causa ipsorum fuisset per viam ordinariam inchoata: quia si illa clausula referretur ad posteriorem partem, contineret contradictionem; supponeret siquidem causam fuisse inchoatam per viam ordinariam, & nihilominus mandare executum relaxandum esse: quod tamen fieri non posset, si iudicium fuisset inchoatum via ordinaria, cum priuatio præsupponat habitum, & relaxatio præsupponat executionem: & sic illa verba non possunt referri ad posteriorem partem, ergo referenda sunt ad priorem, ita vt licet actum fuerit iudicio ordinario, iudex tamen possit pronunciare sententiam in iudicio executiue, absque expensarum refusione iuxta tradita per Canale. & alios, in locis sup. citatis.

Ad quod etiam conferunt verba illa statuti dictorum instrumentorum, quæ referuntur ad clausulam priorem, in qua de instrumentis facta fuerat mentio, cum dictiones illæ sint repetitiuæ omnium præcedentium.

28 Vnde patet quod vigore statuti Auenionen. licita est variatio à via ordinaria ad executiua, & ab executiua ad ordinariam.

29 Tertiò supponendum est, quod 1. ubi caput. ff. de iudic. quamvis regulariter locum non habeat in

executiuis, tamen si executio fuerit inchoata coram vno iudice & super certis bonis, dictaque bona fuerint posita sub hasta, & plus offerenti liberata, tunc res desinit esse integra, & non potest creditor redire ad alia bona, *leg. à dino Pio. 1 §. in venditione, & si pignora. ff. de re iudic. §. Nisi forte bona de pignore capta & distracta, non essent sufficientia, tunc enim pro rata deficiente possunt alia pignora capi: aut adesset concursus creditorum, vel aliorum se opponentium aduersus executionem, factam super talibus bonis, tunc enim licitum est nouas facere executiones super aliis bonis, & pignorationem ampliare, ex traditis per Theaur. iun. lib. 1. §. for. 7. per ror. qui tamen notat quod si sola facta fuerit pignoriatio, facile ex leui causa licet ad alia bona redire, vt tradit *ibid. num. 6. in fin. & dictam Theauri sententiam sequitur Cost. de Ration. rat. 9. 228. n. 1. & sequent.**

Vnde cum quidam creditor egisset executiue contra bona foceri sui scribente vno notario, sed postea videns adesse oppositiones anteriorum creditorum, super bonis de pignore captis, intentasset iudicium Saluiani interdicti contra tertios possessores bonorum eiusdem foceri alio scribente notario, ego alias iudicavi quod qualibet causa debebat currere marte suo, & causa Saluiani tractanda erat scribente posteriori notario. Ratio est, quia sunt diuersæ causæ, & diuersa iudicia, vnum videlicet executiuium, & aliud ordinarium, & mea sententia fuit confirmata & executioni demandata.

Imò & e contrario intentato iudicio Saluiani interdicti, potest creditor vt viribus suarum obligationum contra alia bona debitoris, ne ex fructibus bonorum iuxta naturam Saluiani cogatur minutam capere solutionem: idque etiam si creditor obtinisset sententiam in Saluiano, & in vim illius fuisset effectualiter missus in possessionem, si interdictum Saluianum fuerit contra debitorem aut eius heredem intentatum, quia hoc casu non dicitur creditor variare, sed accumulare: secus si contra tertium possessorem actum fuisset, tunc enim facta semel executione non liceret variare, quia lata sententia in iudicio ordinario, quale est iudicium Saluiani contra tertium, & facta executione, non licet ad alia bona redire, vt plenè explicat *Rot. in Romana doris, coram Pirouano, dec. 161. die 6. Decemb. 1632. part. 6. Recentior.* Quia hoc casu ius est quesitum debitori per actionem ordinariam intentatam, *Rot. ibid. num. 9. & diximus sup. num. 20.* Sed tamen credem stante statuto Auenionensi etiam hoc casu licitam esse variationem à remedio ordinario ad executiuium, ex traditis supra n. 27.

His ita præsuppositis, sequentes conclusiones pro huius articuli explicatione fieri possunt.

Prima Conclusio. Imploratio remedij cessionis bonorum impedit executionem publici instrumenti, siue extensio præcedat cessionem, siue subsequatur.

Hæc conclusio est contra *decis. 28. Capella Tzolof.* quam sequitur *Lancel. de arbit. lit. pend. c. 4. limit. 2. num. 25. & 26.*

Probatum autem conclusio, quia exceptio cessionis bonorum potest opponi etiam in executione sententiæ ad illam retardandam: cum per cessionem bonorum non tollatur ciuilis, nec naturalis obligatio, sed illius effectus & executio differatur, donec cedens satisfacere valeat, *Caroc. de except. cap. 142. Grass. de except. cap. 27. num. 1. & 5. vbi fortius dicit hoc procedere, etiam si statutum reiceret omnes exceptiones, cuius contrarium voluisse videtur Brun.*

36 *in tract. de cess. bon. in 12. q. princ.* † qui tamen existimat per exceptionem cessionis, retardari, vel impediri executionem, siue coepta fuerit ante cessionem, siue post ipsam petita.

37 Quod multo magis locum habet, si iam debitor reperiatur actuale fecisse cessionem aduersus alios creditores, cum in facienda cessione bonorum, non sit opus ut citentur omnes, sed sufficiat illos citare, qui sunt in lite tempore cessionis, Petrus Iacobus *in prax. tit. de cess. bon. q. 9. pr. n. 3.* Luc. Math. *in tract. de cess. bon. tit. 3. n. 7.*

38 Immo & cessio bonorum fieri potest extra iudicium & per epistolam *l. fin. ff. de Cess. bon.* Et sufficit sola professio, & declaratio debitoris quod vult cedere bonis absque alia solemnitate, *l. in omni. C. qui bon. ced. poss.* Petr. Iacob. *ubi supra in 2. notab. in pr. Nicol. à Ian. in tract. de script. priuat. lib. 3. q. 35. num. 3.*

39 Secunda Conclusio. Ex dispositione dicti statuti Auenion. sequentia resultant.

Primo, quod si debitor cessionem facere velit, antequam ab alio ex suis creditoribus fuerit præuentus, habet electionem notarii qui scribat in causa.

2. Quod si creditores fecerint executiones ante imploratum à debitor cessionis beneficium, cessio debet fieri in illa curia, & scribente notario carcerationis, vel arresti personæ debitoris, si fuerit præuentum per carcerationem, aut arrestationem personæ debitoris.

3. Quod si non constet de prioritate carcerationis, debitor potest eligere vnum ex duobus iudicibus, & per consequens scribet notarius tribunalis ipsum debitorem eligendi, qui scripsit in causa carcerationis.

4. Quod si eadem die, & in eadem curia scribentibus duobus Notariis fuerit facta carceratio, nec constet quis ex duobus præuenerit, scribet is quem bonis cedere volens eligit.

5. Quod si debitor carceratus, aut arrestatus non fuerit, sed facta contra ipsum alia executiones, scribere debet notarius, quo scribente, facta fuit prior executio, ita vt semper attendatur prioritas executionis, siue contra personam siue contra bona.

Circa cuius statuti interpretationem & praxim, variae quaestiones, & dubia oriri possunt.

40 Primo, quid iuris, si vnus fuerit carceratus Auenioni, vtrum talis præuentio trahat causam cessionis intentatam in Comitatu Venaissino; Idemque si per aliud genus executionis fuerit præuentus?

In hac quaestione ego aliàs respondi affirmatiue, nempe quod statutum Auenionis obseruari debet, & causa cessionis, & discussionis bonorum tractari in curia Auenionen. vbi debitor fuit carceratus, aut præuentus per aliam executionem, quia statutum huiusmodi non respicit decisoria; sed ordinaria iudicij, ideo attendi debet, † semper enim dicitur statutum ordinarium, quod non perimit totam litem, sed solum respicit modum procedendi, Marchesan. *de commiss. nullit. sanator. p. 3. c. 5. n. 63. fol. 169. & dec. 2. n. 2. p. 2. §. 2. fol. 2.*

42 Sed est notandum, quod licet aliàs præuentio realis nempe per capturam personæ, præualere debeat executioni factæ contra bona, ex traditis per Hippol. de Marfil. *in reperit. l. final. ff. de iurisd. omn. iudic. num. 202. & 203. inter Reperen. vol. 1. folio 355.*

43 † Maxime si carceratio non fuerit procurata ab ipso debitore; sed eo inuito facta, ex traditis per Boss. *in practic. crimin. in tit. de for. compet. num. 98.* Tamen hæc ratio non fuit admissa, quia quicumque præue-

nerit etiam per pignorationem, debet scribere in causa discussionis, ex *Statuto lib. 1. rubr. 34. artic. 5.* Et ita obliuatur, vt accepi à Viris practicis fide dignis.

Et eodem modo si Notarius aliquis, vel index Comitatus Venaissini processerit ad capturam, vel arrestum personæ debitoris, aut præuenerit per aliam executionem; Cessio bonorum & discussio fieri debet in illa curia Comitatus, in qua prior executio facta fuit, non tamen per debitorem affectatam, aut procuratam; vt quod pro se indices, vel notarij Auenionenses obseruari cupiunt, etiam contra se ipsos fieri patiantur: *l. 1. ff. Quod quisq. iur. idque siue agatur de carceratione, siue de aliis remedijs executiuis, iuxta dictum statutum.* Licet, vt audio, hoc non bene obseruetur in Comitatu. Dixi † non tamen procurata nec affectata. Quia præuentionem procuratam vel affectatam non suffragari certum est, ex Boss. *in prax. tit. de for. comp. d. n. 98. Cancr. lib. 2. var. resol. c. 2. num. 229. in nouis. Mascard. de probat. concl. 1232. n. 20. & Boër. decis. 161. num. 4.* Vbi de eo qui cum sciret aduersarium esse in itinere, vt iudicem adiret, impetravit proniotionem ab alio iudice vt ipsum impediret, alias licitum esset debitori deludere Curiam præuenientem, sese in carceribus constituendo, vel carcerationem procurando, quod fieri non debet.

Secundo quaeritur quid iuris si vnus index, vel notarius præuenerit per pignorationem generalem bonorum debitoris, postea superueniat carceratio eiusdem in alio tribunali, vtrum vigore statuti prædicti, ille qui præuenit in capturam debeat præferri. Respondetur, quod licet alias videretur dicendum illum notarium, qui habet concursum maioris partis creditorum esse præferendum: Quia maior pars creditorum in numero, & cumulo semper præualeat, & præiudicat minori, Aloyf. de Leo *in l. cum solito num. 10. Cod. qui bon. ced. poss.* † Et vnica causa concursus generalis omnes afficit, sicut vnicum inuentarium omnibus sufficit, Bron. *de Cess. bon. q. 9. princ. n. 6.* † Et declinatoria fori non potest opponi, quando maior pars consentit in iurisdictionem: Mastril. *dec. 79. n. 4. versic. item in citatione,* † adeo vt etiam Clerici, non obstante fori privilegio, teneantur comparere in indicio generalis discussionis bonorum communis debitoris, Virill. *ad Afflict. dec. 380. n. 7. Mastril. decis. 79. post n. 4. Cenal. de cognit. per viam violen. q. 72.* Et hoc ne contentia causa diuidatur, & per alia iura ibid. allegata. Tamen attentâ dispositione statuti contrarium obseruatur, & ille qui præuenit per aliquam executionem omnibus aliis præferendus est in illa causa. Et talis est obseruantia in his Curijs nostris.

Tertio quaeritur, si vnus præuenit per pignorationem particularem, alius vero vniuersalem habeat, quis præferendus sit? Respondetur ex mente statuti præferendum esse eum qui præuenit per pignorationem particularem, quia indistinctè Statutum præfert eum qui præuenit per carcerationem, vel per aliud genus executionis: vbi autem lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: *l. de pretio 10 ff. publican. in rem act.*

Sed tamen si notarius, vel index, qui processit ad pignorationem generalem aduersus alium, qui præuenit per particularem, haberet concursum, & oppositionem maioris partis creditorum in numero, & cumulo, qui apud eius acta fecissent fidem de iuribus suis, adhuc crederem per rationem supra deductam in hoc cap. numer. 45. illum præferendum esse propter concursum tot creditorum, de rigore iuris

inris. Sed tamen consuetudo est in contrarium ut scilicet qui praeuenit per pignorationem particularem, praefertur non obstante concursu creditorum, idque ex mente statuti elici dicitur, ideo seruanda consuetudo.

51 Quarto quaeritur quid iuris, si non constat de praecedenti executione, nisi per attestationem ipsius notarii, utrum hoc sufficiat ad inducendam praeventio-
nem? Respondendum est hoc non sufficere, quia debet constare de mandato iudicis, & de eius subscriptione, iuxta formam regulamenti Eminen-
tissimi. bon. mem. Cardinalis de Aquaviva tunc Le-
gati, inserti post volumina statutorum *aric. 7. f.* De-
bet etiam constare de relatione nunciij, cum non
52 credatur notario attestanti factam fuisse execu-
tionem, Rot. apud Cen. *decis. 84. num. 3. f.* Quia
tunc notarius attestatur de actu quem ipse non ges-
sit, & de quo rogatus non fuit, Crauet. *conf. 273. num. 6. Bald. in l. ult. n. 17. Cod. de re iudic. & in simili Gaill. lib. 1. obseru. 74. n. 2. vbi asserit si non con-
53 stet de nunciij relatione apud acta, non dici inter-
ruptam praescriptionem.*

54 Quinto quaeritur quid statuendum sit, si vnus
praenerit per pignorationem, sed plures anni in-
tercesserint a tempore talis pignorationis, utrum ex
tali pignoratione inducatur praeventio causa dis-
cussionis vel cessionis bonorum? Respondetur quod
quando debitor suo creditori satisfacere recusat, aut
differt, creditor mittitur in possessionem bonorum
sui debitoris ex primo decreto, ex quo licet in rea-
libus possessio transferatur, tamen in personalibus
55 actionibus, ut quando agitur vigore rei iudicatae,
vel instrumenti habentis executionem paratam, non
transfertur ex primo decreto possessio in credito-
rem, sed sola custodia aut possessio tædialis, ad hoc
ut debitor pignoratui veniat & soluat, Negul. *de pi-
gnor. in 2. memb. 3. p. n. 6. Menoch. remed. 3. rer. pos-
sess. n. 225. f. sequent.* Sed crescente debitoris conti-
nuata decennium secundum decretum, & bona debi-
toris effectualiter adiudicantur, & possessio auferitur
a debitore, DD. in *l. si finita, §. Iulianus ff. de dam. in-
fest. & maxime Bartol. n. 23. f. 41. Sim. Vincent.
in tract. de miss. in possess. num. 14. Odofred. in tract.
de primo & 2. decret. n. 4. f. 5. Jacob. de Bellouil. &
Guid. de Suzar. in cod. tract. num. 19. f. 20. Guid.
Pap. in cod. tract. num. 16. f. 17. Mangil. de subhast.
96. Peregr. *conf. 38. n. 6. lib. 4.**

56 Hoc ita supposito fundamento, certum est in pri-
mis per lapsum decennij omnem possessionem amitti
ob tanti temporis negligentiam, Menoch. *remed. 7. recuper. poss. num. 15.* Et ita si post pignorationem
cessatum fuerit per decennium, omnem possessionem
& ius praeventiois per consequens amitti.
Caltrenf. in *d. l. si finita, §. cum tamen ff. de dam. in-
fest. num. 11.* vbi dicit, quod si creditor tenutam ob-
tinerit, & eam executioni demandare neglexerit
post biennium indiget nouo decreto: sed si immis-
sio facta fuerit ex primo decreto, creditor potest
quandocumque obtinere secundum decretum, infra
57 tamen decennium. f. Et sic patet, quod virtus pri-
mi decreti expirat spatio decem annorum, & sic
loquitur Bartol. in *l. preter aut. §. in eum, num. 1. ff. de
bon. auctor. iudic. possid. & Negul. in tract. de pign. in
58 2. membr. 3. part. num. 3. f. Quia l. final. Cod. de bon.
auct. iud. possid.* locum habet dumtaxat quando
creditor nondum accepit tenutam post obtentio-
nem primi decreti, tunc enim ex lapsu biennij amitti-
tur ius primi decreti iam concessi, sed si tenuta ca-
pta fuerit, requiritur lapsus decennij ex supra dictis.
Et generaliter, omnis possessio civilis amittitur per

taciturnitatem decem annorum, *l. si de ea, §. si forte, ff. de acqu. possess. Rip. in cap. cum Ecclesia, sub n. 23. de caus. possess. f. prop. Put. decis. 269. lib. 1. Rot. dec. 427. n. 2. p. 3. recent.*

Obiicies ex multorum sententia inter primum & 59
secundum decretum expectari debere tempus bien-
nij, vel anni, vel sex aut duorum mensium, aut alias
iudicis arbitrio, ex traditis per Menoch. *de arbit. Cas. 6. per tot. Bartol. in l. cum proponas, n. 6. C. de bon. auct. iud. possid.*

Respondeo casum illum esse plane diuersum: 60
nam ibi quaeritur intra quantum tempus expectan-
dus sit debitor post primum decretum antequam
deueniatur ad pignorum distractionem, & secundi
decreti interpositionem, & bene concluditur debito-
rem esse expectandum tempore per consuetudi-
nem, aut statuta, seu alias iudicis arbitrio consti-
tuendo. Sed nos agimus de negligentia ipsius cre-
ditoris, & dicimus pignorationis vim subsistere spa-
tio decem annorum, & eam posse intra illud tem-
pus per creditorem continuari, sed lapso decennio
amittere vires, nec posse vlla ratione suffragari pro-
pter negligentiam creditoris, quoad effectum de quo
agimus; nam quoad interruptionem praescriptio-
nis, aut perpetuationem actionis, aliud dicendum
esset: Sed hic non est casus noster.

Ex praemissis patet quod si executio facta fuerit 61
vigore decreti, quod ante biennium fuerat obten-
tum, non tamen toto biennio executioni demanda-
tum, non potest operari effectum praeventiois.
Etiam si decretum illud post biennium fuerit exe-
cutioni demandatum antequam alius notarius exe-
cutionem suam faceret. Quod si decretum de exe-
quendo fuerit obtentum, & executioni demanda-
tum intra biennium, sed pars per integrum decen-
nium tacerit, tale decretum, & pignoratio facta,
non tamen continuata, lapso decennio, non potest
effectum praeventiois operari. Creditorem tamen op-
time facturum Superiorem, penes quem adest au-
thoritas statuendi, si decennium illud ad breuiiores
temporis metas reduceret, veluti ad biennium, vel
triennium ad evitandas fraudes, cum intra illud
tempus de iure civili instantia causa finiat, iuxta
l. properandum 11. Cod. de iudic.

62 Sexto quaeritur utrum ex carceratione, vel pigno-
ratione nulla oriatur praeventio? Respondetur non
oriri. Quia ad hoc, ut ex aliquo actu oriatur praeventio,
actus ille debet esse validus, & quod nullum
est, non potest aliquem operari effectum, Mascard.
de probat. conclus. 1232. n. 16. Tulc. litt. P. conclus. 646. num. 30. & diximus sup. de praevent. per citat. cap. 9. n. 16.

Vnde alias dixi non fuisse inductam praeventio- 63
nem per executionem factam auctoritate R. D. Iudicis
submissiois contra non submissum, nec obli-
gatum, & qui non erat de eius iurisdictione, nec
agebatur de causa obligationis cameralis, cum non
inducatur praeventio per processuras factas aduersus
eum qui non est subditus iurisdictioni iudicis praeventio-
nentis, Barbof. in *leg. si quis posteaquam, num. 37. ff. de iudic.* Et cum ageretur de non submissio seu
obligato, debuisset ante executionem praecedere
sententia condemnatoria, Mascard. *d. conclus. 1232. num. 3.*

Et quamvis opponeretur factum fuisse praep- 64
tum cum clausula iustificativa, quae facit ut praep-
tum resoluitur in vim simplicis citationis, hoc non
obest: quia cum is, aduersus quem emanauerat praep-
ceptum, comparuisset, & se opposuisset, non poterat
considerari aliquod praepceptum, aut executio, sed
simplex

- simplex & nuda citatio ac iudicium merè ordinarium, Ioseph de Sese *in tract. de inhib. c. 2. §. 1. num. 19.* Rota Auenion. *decis. 196. n. 8.* Et per consequens non poterat esse inducta aliqua præuentione executionis per illud præceptum quod pro nihilo erat, & perinde ac si factum non fuisset, quia certum est cessante contumacia, cessare etiam immisionem in possessionem, *l. si ante, & ibi Socin. in 1. norab. ff. de ex- cep. rei iudic. Tusc. lit. C. concl. 1019. num. 5.* † Vnde concludendum erat quod præualebat pignoratitia facta in curia palatii, & in ea creditores debebant venire oppositum, iuxta *text. in l. a dino Pio. 15.* cum ibi notat, *si super rebus. ff. de re iudic.*
- 67 Nec obstat quod opponeretur, cartellum, seu literas executorias obtentas fuisse, antequam eueniret dies solutionis annui redditus, pro quo facta reperiebatur executio, auctoritate curie sacri palatii, cum de iure executio non possit peti pro futuris, quando nihil debetur de præterito, *Cens. de censibus 9. 96. n. 16. & 17.* Surt. *decis. 120. n. 9. & 14.* vbi quod ius de futuro non potest in iudicium deduci principaliter, sed tantum accessorie.
- 68 Responsio quippe facilis est, adhibita distinctione inter cartellum generale contra omnes debitores, & cartellum contra certum debitorem concessum: obiectio sanè procederet, si executio facta fuisset vigore cartelli particularis contra certum debitorem pro censibus decurrendis tantum: nam hoc casu cum petitorio, & executio sit restricta ad census maturandos, non valet executio; sicut si cartellus concessus fuisset pro decursis, & executio facta quoque fuisset pro decurrendis. Sed si generaliter actum fuerit, ita ut petitorio comprehendere possit præterita, & futura, tunc executio potest etiam fieri pro futuris, ut testatur Fontanel. *de Pact. dotal. claus. 4. Gloss. 18. part. 4. n. 26.* Et ita loquitur etiam Salust. Tiber. *in prax. lib. 3. c. 3. n. 21.*
- 69 Similiter quando generaliter actum fuit, nullà causà expressà, tunc ius superueniens post actionem propositam, vel executionem obtentam, ipsam reddit validam, prout generaliter actum fuerat in casu proposito pro omnibus debitis redditibus, & rebus ad quas debitores reperirentur obligati, & sic per verba futuri temporis, sicut aliàs videmus, † quod mandatum generale comprehendit etiam causas futuras, quamuis constitutus haberet iam motas, præsertim cum dictum fuerit generaliter de omnibus, & quibuscumque debitis, & verba generalia aliquid operentur, *l. fundus qui locatus. ff. de fund. instruct.*
- 71 Rot. *diuers. decis. 65. part. 3. lib. 3.* † Eadem ratione clausula *sine retardatione solutionis pensionis* operatur tam quoad terminos decursos, quam decurrendos, Barbof. *claus. 162. n. 8.* & generaliter ita concludit Peregr. *de fideicom. art. 41. n. 6. versic. 5.* Vbi dicit † quod iudicium ex iure superuenienti confirmatur, quando generaliter actum fuit nullà causà expressà. Quod maxime locum habet quando ius superueniens oritur ex causà de præterito, prout in obligatione ad solutionem annui redditus, quæ iam præexistebat tempore concessæ executionis, tale enim ius superueniens retrotrahitur, & operatur ut sententia in tali iure fundari possit, Cost. *in tract. de Retrotract. cap. 8. cas. 30. n. 10.* Rot. *decis. 296. n. 1. & 2. p. 3. lib. 2. diuers.* Vbi loquitur de cessionario qui obtinuit cessionem fructuum lite pendente, & concludit quod si monitorium fuisset generale, executio posset fieri pro fructibus, pro quibus post litem motam obtenta fuerat cessio iurium, atque ita bene determinat Giurb. *decis. 17. n. 23.*
- 73 Prædicta confirmantur ex eo quod obtentio exe-

utionis licet facta dicatur tempore inabili, tamen sufficit quod illius effectus conferatur in tempus habile, & sic sufficit quod ante factam executionem, terminus solutionis pensionis fuerit maturatus, Bartol. *in l. 1. §. nunciatio. n. 30. versic. Commissio iudicis. ff. de nou. oper. nunciat.* † Vbi quod commissio iudicis potest fieri die feriato, quando confertur in diem non feriatum, per *text. in l. in tempus. ff. de hered. institut. Felin. in cap. cum dilectus, de Accusat.* Cum pluribus aliis citatis per Gratian. *in discepcionib. for. cap. 712. n. 1. & cap. 818. n. 2.*

Atque ita memini aliàs fuisse iudicatum per Illust. Dominum Brunachium tunc Auditorem, postea vero Episcopum meritissimum, & producta fuerat attestatio plurium Graffiarum super stilo in præfenti Ciuitate inconcussè obseruato, † super quo potest index extra iudicialiter informare, Rot. *dec. 725. n. 5. p. 2. recent.* Maxime quando respicit ordinatoria, quo casu probatur ex attestazione notariorum, Rot. coram Ludouic. *decis. 484. n. 4. & 5.*

Ex eodem fundamento concludendum est, quod si executio facta fuerit contra extraneum non subditum iurisdictioni summi Pontificis, cum sit nulla, non inducit præuentionem, quamuis specialiter, & expresse talis debitor se obligasset omnibus curiis, hoc enim tantum debet intelligi de curiis iudicum competentium, per *text. in l. si conuenerit. ff. de iurisdict. omn. iud. Cartar. decis. Cennet. 6. numero 4.* † Quia obligatus ut conueniri possit ubique locorum, intelligitur dummodo conueniatur coram iudice competenti, Gratian. *discepcion. forens. capite 875. numero 34. & decisione Marchia 180. num. 12. 13. & in addit. & Zach. de Obligat. Cameral. q. 7. num. 11.*

Negari tamen non potest quin executio sit valida, & præuentionem inducat, quādo debitor, etiam si sit alterius Monarchiæ, expresse se obligauit, & submisit curiis Pontificiis, vel si subditus summi Pontificis expresse se submisit, & se obligauit curiis Regiis, si in illis contra eum fiat executio. Cum paria sint, alienæ curiæ se submittere, & alterius iudicis iurisdictionem prorogare. Guid. Pap. *dec. 370.* Mart. *de claus. cap. 177. num. 2. p. 1.* Borell. *in summa decis. lib. 1. tit. 43. de for. compet. n. 40. & 41.* In hac tamen ciuitate obseruandum est Statutum *lib. 2. rubr. 20. art. 6.*

Quæ prorogatio iurisdictionis in contractibus publicis fit etiam de Monarchiā ad Monarchiam, ut ex communi DD. Sententia testatur Cancr. *lib. 2. var. ref. c. 2. de iurisdict. omn. iud. n. 219. in nouis.* Neque tali casu locus est dispositioni *l. si conuenerit. ff. de iurisdict. om. in. stante præsertim iuramento.* Ricc. *coll. 818.*

Sed queritur utrum executio sit valida contra submissum alienæ curiæ, si ibi non reperitur, dubium facit, quia nemo sortitur forum in loco contractus, nisi ibi reperitur, per *text. in c. Rom. §. contrahentes de for. comp. in 6.* Barbof. *in l. heres absens, §. proinde, in art. de for. rat. rei sita. n. 19.* & sic videtur quod licet per contractum publicum, aut aliter proprio foro quis renunciauerit, & alienæ iurisdictioni se submisit, si tamen ibi non reperitur, pignoratitia contra eum facta non subsistat.

Difficultas ista resoluitur adhibita distinctione, nam si debitor, in loco ubi conuenitur, nulla habet bona, nec ibi reperitur, hoc casu forū in eo loco sortiri non potest, per iura mox allegata. † Sed si ibi habeat bona, licet personaliter reperi non fuerit, potest in alieno foro conueniri, talisque executio valida erit, & præuentionem inducet: per *text. in l. Titium & Meuium. 47. §. 1. ff. de administr. tut. ibi cum neque*

neque debitores in Italia essent, neque eorum pradia, ubi Jacob. de Aren. infert quod si aduissent bona in illo loco, ibi poterant conueniri. Et notant, quod licet ratione contractus quis sortiatur forum, hoc intelligendum est, ut ibi possit conueniri, si ibi sit, vel ibi bona possideat, alias non. Idem voluit Bartol. in d. §. 1. qui sic ait, sed si ibi reperirentur bona mea, possent ibi a me peti, licet personaliter ibi non essent. Idem tenet Amat. resol. 33. n. 8. Cyriac. controuerf. forens. cap. 3. n. 2. 1. & sequent.

82 Similiter alias de iure interrogatus, Respondi quandam executionem pro collectis factam, nullam posse inducere prauentionem, quia pro collectis fuerat actum executiuè, non præcedente citatione partis in venditione bonorum, nec intimatione pignorationis, quæ tamen necessariò requirebatur pro ipsius validitate, ex Rot. Auenion. de cisf. 44. num. 3. 83 Cum in materia collectarum, licet summariè & executiuè procedatur, non tamen procedi debeat ex abrupto ad venditionem & distractionem bonorum, Crauer. conf. 3. n. 19. Roland. conf. 32. n. 38. lib. 1. Lancel. de attent. p. 2. c. 4. limit. 2. §. num. 7. Maulon. de caus. execut. ampliat. 29. n. 12.

84 Præsertim quia intimationo quæ fiebat absenti, fieri debebat amicis illius, affinis, colonis, vel aliis quorum medio processura deuenire poterat ad notitiam debitoris, idque antequam deueniretur ad secundum decretum, ut post Tiraqu. tradit Barbof. in cap. consultationibus 10. num. 4. de offic. iudic. deleg. Et probatur in litem ait prator. & l. ergo & ibi Bart. Bald. & alij, ff. ex quib. caus. mai. in integr. restit. Et debet hoc casu fieri proclama, Marant. in specul. p. 6. tit. de citat. num. 107. facta prius perquisitione prædicta: Roderic. de annu. redit. lib. 2. q. 15. num. 55. & copia citationis, seu intimationis apponi debet publicè legenda & affigi in loco publico, ex traditis per Vant. in tit. de nullit. ex defectu. citat. n. 122. & 134. licet statutum Auenionense specialem formam procedendi contra absentem præscribat.

Alia multa afferri possent exempla executionum nulliter factarum, ex quibus non resultat aliqua præuentio, sed quia hic non agimus principaliter de nullitate executionum, sed de præuentione, ideo pro nunc prædicta sufficiant.

CAPVT XI.

ARGVMENTVM.

De præuentione aduersus Iudices Feudatariorum habentium merum & mixtum imperium. Et quod Domini iurisdictionales possunt petere remissionem causæ, etiam post conclusionem. De iurisdictione concessa in feudum, in officium, vel in allodium. Concessam in feudum intelligi priuatiuè, & sic non esse locum præuentioni. Comitatenfes in prima instantia habere ius reuocandi domum. An & quando propter negligentiam, Superior possit euocare causam à curia Vassallorum. Explicatur Statutum Comitatus Venaisini circa delicta commissæ per turbam coadunatam, vel in via publicâ, vel per Officiales in officio delinquentes. De magistris vi-

Sanlegerius de Præuent. Iudic.

ctualium & eorum autoritate, & quando censetur illis data iurisdictione priuatiuè, vel cumlatiuè. Domini iurisdictionales suspecti in cognoscendo, vtrum sint etiam suspecti in delegando.

S V M M A R I V M.

- 1 Domini iurisdictionales habent intentionem fundatam quoad omnes actus iurisdictionales.
- 2 Causa omnes subditorum debent in prima instantia trahari coram iudicibus Vassallorum.
- Domini iurisdictionales non habent secundas instantias nisi ex privilegio.
- Si Index Baronis sit suspectus coram quo agendum sit ut de alio provideatur.
- Per allegationem suspicionis non tollitur Domini Iurisdictionis, sed suspenditur.
- 3 Subditus inuito Domino, vel Dominus inuito subdito, ordinaria iurisdictioni præiudicare non potest.
- 4 Remissio causæ peti potest per Dominum iurisdictionalem, etiam post conclusum in causa.
- 5 Expenditur ad hoc statutum Comitatus Venaisini.
- 6 Comitatenfes in prima instantia habent ius reuocandi ad domum.
- 7 Superior non debet se intrromittere in causis pendentibus in curia Vassallorum, nisi vbi n. 17. & 19.
- 8 Confiscationes, pœne, & multæ sunt fructus iurisdictionis.
- 9 Iurisdictioni tribus modis concedi potest. In feudum, in officium, vel in allodium.
- 10 Iurisdictione concessa in feudum intelligitur priuatiuè, in officium, cumlatiuè, & est locus hoc casu præuentioni.
- 11 Superior non plus potest in iurisdictione vassalli quam in ceteris eius bonis.
- 12 Vassallus habet titulum onerosum, & tractat de damno viuendo.
- 13 Princeps obligatur ex suo contractu, & habet sub se leges, sed non pacta & conventiones.
- 14 Princeps non debet vti potestate absoluta in euocando causas, nisi magnâ subsistente causâ.
- 15 Potestas absoluta non est considerabilis in officialibus minoribus & locum tenentibus.
- 16 Surd. consil. 122. refellitur.
- 17 Suprema curia vitur euocatione in casum negligentia vassalli.
- 18 Qua requirantur ut vassallus dicatur negligens in ministrando iustitiam.
- 19 Remissio peti non potest, quando delinquens est contra max curia superioris.
- 20 Contrarium verius est, cessante consuetudine.
- 21 Subditus non potest iuribus Domini sui præiudicare.
- 22 Explicatur statutum Comitatus Venaisini articulo 1. circa iurisdictionem vassallorum.
- 23 Mulieres computantur in numero armatorum, ad faciendam turbam coadunatam.
- 24 Turba coadunata tunc dicitur, quando id factum fuit cum animi deliberatione & consilio, non casu fortuito.
- 25 Turba coadunatio in dubio præsumitur casu fortuito euenisse.
- Domini Iurisdictionales possunt facere proclamata super portu armorum, sed subditi possunt se opponere in certis casibus.
- Si duo sint iudices vnus civilis, alter criminalis, locus est præuentioni inter ipsos dum agitur de portu armorum.

E

26 P. 14